

A leghasznosabb befektetés

OK

esse fel

ésíthet a

ostor

310 kg.

3181 Dl. Ramasetter Róbert I. Disztér 2. II. 8. Budapest

KELET

KELET-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt havonta 10 lejjele drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — ck 40—
Egy évre — — ck 2—

1926 október 6 Szerda

Kolozsvár * IX. évfolyam * 217 szám

5687 Tisri 28

Királyi udvari szállító.

A legszebb valódi
KELETI GYÖNGYÖK
dus választékban

Fenyő & Braunfeld
ékszerüzletében kaphatók.

Cluj, P. Unirii 15. Tel. Int. 8-43.

Az igazság színjátéka

Aki pedig csodálkozni tud még, az csodálkozzék el azon a romantikán, mely az agg amerikai petróleumkirály: Rockefeller agysejjeiben bizserog s mely azzal az igénnyel lépett most a világ nyilvánosságára, hogy az ő örökévalóságát biztosítsa a magy számára.

Rockefeller ur ötmillió dollár alapítványt tett azzal a céllal, hogy ezen a grandiózus összegben igazságkutató intézetet állítsanak fel a genfi Népszövetség kebelében, melynek az legyen a feladata, hogy végre — annyi meddő évszázad után — megtalálja az élet abszolút igazságát s ha megtalálta: kőbe vésve adja át a boldog utókornak...

Ha ezt az igazságkutató intézetet tényleg felállítják Genfben, akkor a Népszövetség az eddigieknél is nagyobb mértékben fog eleget tehetni eddigi feladatának, annak, hogy kultúrát csináljon a tévedésből és ráolvasással próbálja gyógyítani az emberiség bálpöblösségét. Hiszen az igazság nevében — amióta megtalálták ezt a fogalmat — egyéb se történt, mint épen a reá való hivatkozással harc az élet, harc mindenek ellen. Mindannyian az igazság igényével lépünk az élet küzdelmeinek színterére, a saját különváló igazságaink nevében gyűlölködünk, szeretünk, tévedünk, bukunk és győzedelmeskedünk. És amióta „igazság” van a földön, azóta van veszélyben az élet igazsága, mely olyan egyszerű, hogy senkinek sem jut eszébe követni azt. Mert az egyszerűség olyasvalami, amitől legjobban irtózik minden emberfia.

Hogy ez így van, mi sem bizonyítja élénkebben, mint éppen Rockefeller ötlete, aki az élet legfőbb igazságának tartott anyag, a pénz birtokában is úgy érzi, hogy van még ezen térfel is valami, valami egészen speciális igazság, amelyet meg kell találni.

Holtól minden igazság csak addig az, amíg fel nem fedezték. Ha megtalálták, elveszteré értékét, mert rossz emberi végszetünk parancs értelmében mindig azzal vagyunk elégedetlenek, aminek lényegét már megismertük.

De bizonyos, hogy számosan lesznek, akik vállalkozni fognak az abszolút igazság felkutatására. Szines és különös gyülekezést lehetne az eszpiránsokból összeállítani, valóságos londoni vásárt. Kufárt és örültet, tudóst és költőt, erényes aggszűzet és feslett kurtizánt lehetne delegálni ebbe a gyülekezésbe, hogy ott egymásra holtálljanak és rikácsoló, vagy fenséges hangon bizonyítsák öns igazságukat.

Hiszen évszázadok óta egyéb sem történik velünk és mellettünk, mint ilyen holtállás, az „Én” repzódikus körfutás az élet rejtett tényei körül, melyeket viszont fátýállal takaró előlünk jótékony istenkék.

Még szerencse, hogy az emberiség tagjainak tetemes tömegeit nem isgatják az igazság pro-

blémái. Talán éppen azért nem, mert ők járnak legközelebb az igazságokhoz, az élet igazságához. Ők csak szeretnek, szenvednek és meghalnak, azzal a meggyőződéssel, hogy ez a rendeltetésük. Jók, mert nem gondolkodtak jósságukon, rosszak, mert nem analízálták gonosságaikat. Nem voltak és nincsenek speciális céljaik, mint a politikusoknak, gondolkodóknak és dollármilliomosoknak, akik „igazságok” kereszttől mindig a mások igazsága ellen törnek, az élet igazsága ellen, melynek pedig egyetlen és legvégső célja mégse lehet más, mint maga az — élet.

Sokarasz méregpoharat ivott az igazságér, melynek fényében ezernyi emberélet hervadt el ugyancsak az igazságért. Minden lobogón, mellyel tömegeket visznek a háború vérszébe, — az igazság igéje díszleg s nem tudsz mi olyan igazságot felfedezni, amelynek ellenkezőjét hónap más fel ne találná. Már Hegel hirdette, hogy minden igazság egyedül az ellenkezőjével. Szines, vegtelen játék, méltó egy dollármilliomos kedvteléséhez. S ha Rockefellernek az volt a célja, hogy pontosan olyan isteni színjátékot rendeztesse, amelyben fogható még n m látott a világ, — úgy csúsz el fogja érci. El fogja érci, hogy az a káosz, mely most eszmékben, eszókban, ötletekben, hazugságokban és nyomorúságokban kóvályog az új fejünk felett, — alkotó elemekre fog bomlani és olyan szívtét szűt majd reánk, amelyben könnyen megbolondulunk.

Valóban: az élet igazságossá, szépre és jóvá tételehez talán ép arra volna szükségünk, hogy minél kevesebb igazsággal és minél több szeretettel teljék meg az életünk. A paradicsomi átok, mely a tudás almájának megzlelésével szűnt reánk, soha reálisabb és valóbb alkotó...

Jorga körlevelében visszaélésnek nevezi a kongresszus összehívását

Egyellen szervezet sem válaszolt eddig Jorga körlevelére. Goldis a fuzióval elégedetlenkedéskből új nemzeti pártot akar szervezni

(Cluj-Kolozsvár, október 5. Az Új Kelet tudósítójától). A fővárosi lapok jelentés szerint Jorga körlevelet intézett a nemzeti párt valsmennyi helyi szervezetének elnökehez, amelyben a következőket írja:

„Maniu Gyula kollégámnak valamilyen hirtelménye bejelenté, hogy a párt kongresszusát október 10-ére összehívták, hogy a parasztpárttal való fuziót ratifikálja. A párt permanens bizottságának nem volt joga a fuzió kérdésében határozni, c upán az volt a feladata, hogy az erdélyi román nemzeti párt és a nemzeti néppárt (szé a nevet viselte Jorga és Argetoianu pártja a nemzeti párttal való unió előtti) között az összekötötést végleges alpokra fektesse. Eppen ezért új alapszabályokat kellett volna először adni a pártnak, hogy azok alapján legálisan járhasson el akcióiban. Ilyenformán a kongresszus megtartása törvénytelen és visszaélést jelent. Felhívom a vidéki szervezetek elnökeit, hogy sürgősen hívják össze a tagozat közgyűlését és szorgozzék le álláspontjukat ebben a kérdésben. Amennyiben azok, akik az én álláspontomat képezik, kisebbségben maradónak, kérem, hogy ezeket névszerint sorolják fel a gyűlés jegyzőkönyvében. A gyűlések eredményeit legkésőbb október 7-éig kérem velem tudatni.

Jorga, a nemzeti párt elnöke.

A „Lupa” mai száma leközli Jorga levelét és a következő kommentárt fűzi hozzá: Jorgának ebből a leveléből az tűnik ki,

DUNKY KATÓ
láncitanárno

Tanít minden divatos táncot. Különóra bármikor. Összeállított csoportokat használ is vállal. Menszadick Madzser torna hölgyeknek, rhytmikus torna gyermekeknek. Magántáncokat betanít.

Egyetem-u/ca 3. III. 2. Lfti.

nem öltött, mint napjainkban, amikor az erőszak és gyöngeség, a nyomor és a kiszákmányolás küllör-kü ön bölcsleleti rendszert, különkülön politikai igazságot alkotott magának és ennek nevében markol bele legelőmibb jogainba, jogunába az élethez, a mi maguk egyetlen, külön, szent és szent által rem tisztelt életéhez.

Ha ezt sejtette meg Rockefeller, akkor talán nem tette meg hiába alapítványát, melynek legfőbb érdeme épen az talán, hogy egy dollármilliomos megmondolásból fakadt, abból az érzésből, hogy a birtokolt milliók és milliárdok ellenére, valami nincs rendjén ezen a földön, valahogyan semmi sincsen rendjén...

Hogy megéri e Rockefeller az abszolút igazság felfedezését, — az valószínűtlen. De érdemes volna megérni azt a csodálkozást, mely akkor fogná el az agg dollármilliomost, ha a felfedezett abszolút igazság így hangzana:

„Az élet legfőbb és legvégsőbb igazsága az, hogy a földön ne legyenek dollármilliomosok és ne legyenek éhenhaló páriák.”

Vajjon levonná-e Rockefeller ezen igazság hallatán az összes konzekvenciákat? És levonnák e mindazok, akiket illet? (s. 1)

hogy ő az erdélyi nemzeti párt és a nemzeti néppárt között már régen végbement fuziót ma sem tartja még befejezettnek és az állandó bizonyosságtól azt várja volna, hogy ezt a fuziót hozza tető alá. Ez a felfogás azonban nem akadályozza meg abban, hogy a levelet, mint a nemzeti párt lakke írja alá. Ilyen körülmények között Jorga nevetettségess teszi magát és semmilyen komoly eredményt sem érhet el. Különben is ma október 5-éig értesítésünk szerint még egyetlen helyi tagozat sem küldte el válaszáat Jorga levelére.

Bucuresti Bukarest, október 5. Liberális körökből származó hírek szerint Goldis még a parlament megnyitása előtt lemond és Constantineson volt földművelésügyi miniszter inspirációjára újiszervezi az erdélyi román nemzeti pártot azokból az elemekből, akik a fuzióval nincsenek megelégedve. Ez a nemzeti párt később a liberális párttal fuzionálna.

Minden más hirdetés dacára MORAVETZ

zeneműkereskedés Timisoara
volt és marad az ország legnagyobb és egyben Erdély egyetlen zeneműszaktudója, honnét bármilyen zeneművet szonnan és minden más hirdető cég áránál olcsóbban szap meg. Jegyzék ingyen.

Meghalt Jászai Mari

(Budapest, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jászai Mari, a magyar nemzeti színház nagynevű tragikája kedd reggel kilenc órakor a János-színházban meghalt. Makacs cukorbetegséggel már március óta fektült a színházban. Hat héttel ezelőtt erős influenza támadta meg és azóta állapota egyre súlyosbodott. Hétfőn este 11 órakor hirtelen rosszul lett, agonizálni kezdett, elvesztette eszméletét. Hetvenhét éves volt Jászai Mari, a legnagyobb magyar tragika. Ötvenéves színházi jubileumát 1922-ben ünnepelték.

Jászai Mari életében alig érintkezett családjával, de betegsége alatt megbékült velük és sürgősen fogadta őket. Vagyonát öccsére és Dóli nevű unokájára hagyta. Végrendeletében azt kívánja, hogy

antik butorait, képeit és értékes porcellánjait aukcióra adják el, hogy számtalan barátai megvásárolhassák azokat. Végrendeletében rendelkezik levéltáráról is, amelyben naplóját, iratait és összes hozzáírott leveleit megőrizte.

Jászai Mari 1849-ben született Komárommegyeben Ászár községben. Először Székesfehérváron lépett színpadra 1876-ban, ahol a Paleszkei Nótáriust adták. Majd Bidára szerződött, onnan pedig Kolozsvárra. Itt aratta első óriási sikereit. Innen megint Budapestre került, ahol a Nemzeti színház tagja lett.

Jászai Mari a Kerepesi-úti temetőben évekkel ezelőtt épített kriptába helyezik örök nyugalomra.

Október 7-én szövegezik meg a lakbérleti javaslatot

Elkészült az új sajtótörvénytervezet

(Bucuresti-Bukarest, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Cudalbu igazságügyminiszter kijelentette, hogy jelenleg a bírósági szervezeti törvény módosításán dolgozik, pontosan megállapítva a bírók és ügyészek elmozdíthatatlanságának előírásait. Ami a lakbérleti törvényt illeti, a kiküldött bizottság már megállapodott a javaslat alapelveiről nézve, a végleges megszövegezés október 7-én fog megtörténni. Elkészült már a sajtótörvény is, amely a parlamenti ülészek legerősebb törvényhozási előkerül.

Az egyéves erdélyi chalucmozgalom

Irta Hamburg József

A chalucnevelés azon intenzív, csendes és belső koncentrációt kívánó mozgalmakhoz tartozik, melyek észrevétel nélkül, minden külső lármától mentesen folynak. A zsidó szabadságmovement, mely politikai céljainak elérése és anyagi bázisának megteremtése érdekében általában meglehetősen extenzív módon a legnagyobb nyilvánosság előtt és mindenki által jól érthető hangon kell küzdelmeit megvívja és követeléseit kifejezse, itt a chalucmozgalomban gyűjti össze intenzív erőit, melyek csendben az igazi teremtés rejtelenségével rajtuk le egy pusztuló nép új életgyökereit az új hazára termékdolgozza. Ez a szükséges csend, mely a chalucok produktív életét körülvevő, magyarázza meg ezt a különös tényt, hogy az erdélyi chalucmozgalomról oly kevesen tudnak és hogy a napokban lezajló chaluc hét ugye-szólván fel kell, hogy fedezze az erdélyi zsidóknak ezt a nagyszerű munkát, melyet fiai az erdélyi chaluc-telepeken végeztek.

Az elmúlt év az első, melyben hivatalos jellegű chalucképzés folyik nálunk is az előző évek magánkezdeményezése után és ez az első év minden nehézség dacára a fokozatos fejlődés, a külső és belső megszilárdulás éve volt.

Már a külső keretek is sokszorosan kibővültek. Míg az előző évben összesen 8 tagot számlált a cluj-i csoport, addig a váradi misrachi kvucsn kívül három szinif (csoport) működik Apahidán, Szatmáron és Clujon és az ezekben dolgozó chalucok és chalucok száma 40. Két szinif mezőgazdasági munkát végez Apahidán Rotenberg János és Szatmáron Klein Vilmos kertészében. Mindkét telep veteménykertészettel foglalkozik és az összes kert munkát chalucok végzik szakszerű vezetés mellett. A chalucok a telepeken laknak, saját konyhájuk van, melyet a chalucok felváltva vezetnek. Clujon a chalucotthonban az ipari chalucok egy csoportja él, lakatosok közművesek, asztalosok.

A chalucvezetés a legnagyobb súlyt a mezőgazdasági, illetve kertészeti kiképzésre helyezte, mivel szakszerűen képzett mezőgazdasági chalucokra van az országnak elsősorban szüksége és ezek tudnak legjobban elhelyezkedni. A mostani gazdasági krízist is legkevésbé a mezőgazdasági kolóniák érezték meg. Az eddig Erdélyből kivándorolt jól kiképzett kertész chalucok egytől-egyig jól elhelyezkedtek és a legnagyobb krízis idején is munkában állottak. Az erdélyi chalucmozgalom egy év leforgása alatt a chalucképzés minden lényeges ágában, úgy mint a munkára való nevelésben, a héber kultúra terén és a harmonikus együttélésre való nevelésben egyaránt nagy fejlődést mutat.

A munkára való nevelés mondhatni ideálisan sikerült, úgy, hogy a régi beszarábiai chalucvezetők is e tekintetben mintaképet látnak az erdélyi chalucokban. Ennek a kitartó, a paraszttal való

munkabírásnak és munkakedvnek köszönhető, hogy mindkét mezőgazdasági csoport nyereséggel zárja le ezt a gazdasági évet.

A héber kultúrára való nevelésben nagy eredményt értek el a kisenevi chalucközpont által kiküldött tanító chalucok. A csoportokban a héber nyelv lassan kiszorít minden mást és társalgási nyelvé lett. A héber nyelven kívül a chalucok rendszeres kiképzést nyertek Palesztinánál és zsidó kulturális és szociológiai kérdésekben is.

A harmonikus együttélés, mely a chalucélet egyik főkövetelménye, kialakult a kezdeti szükségessérvén zökkenés után. A chalucok jókedvben és teljes munkasolidaritásban végzik nehéz, de felértékelt munkájukat.

A chalucvilágszervezettel való összeköttetés szervesen kiépült. A kisenevi vezetőség, amekasz hechaluc, mely a Nagyrománia összes chalucocsoportjai tartoznak, még a nyár elején képzett chalucokat és chalucokat küldött Erdélybe, az itteni kvucák támogatására. Ezek a héber nyelv terjesztésével és az igazi chalucgondolkodás meghonosításával megbecsülhetetlen szolgálatot tettek és megteremtették a szerves kapcsolatot az erdélyi mozgalom és a chaluc világszervezet között.

A fejlődő erdélyi chalucmozgalomnak különös jelentőséget ad az a körülmény, hogy a most Palesztinában beállott krízis újra bizonyította, hogy csak az igazi chaluc állja meg minden körülmény között a helyét. Az igazi chaluc nem lesz elbizakodott kedvező időkben és rossz időkben nem csügged el. A sok kivándorló a ki rémhírekkel tölti meg az országot, csak azt bizonyítja, hogy a mi emberanyagunk, dacára annak, hogy csak a legjavát engedték ki, még mindig nem elég jó, még nem tud az ország mai követelményének eleget tenni. Nem elegendő, hogy valaki lelkes cionista, az sem elegendő, hogy elvileg el van szánva bármilyen nehéz munka vállalására. Az akarat és lelkesedés egymagában Palesztinában egyáltalán nem elég. Két dolog feltétlenül szükséges még. Munkaképeség az egyik, a nélkül a munkakarat csak üres romantika és ez a munkaképeség csak éveken át folytatott hasonló előkészítő munka árán érhető el és redukált életviszonyok, melyek szintén csak éveken át tartó szoktatás útján csökkenthetők.

Általában nagy ereje az igazi chalucnak — és ezt a sokszor használt nevet csak az igazi jogosra, aki a chalucszervezet nevelje, — hogy kiképzése alatt szoros összeköttetésbe kerül a Palesztinában dolgozó chalucokkal és már itt éveken át ugyanúgy él, mint azok Palesztinában. A Palesztinába való átköltözés ezért nem jelent neki egy csomó új, szokatlan ter-

A miniszteri rendelet megjelenése előtt is ajánlatos harrisnyaszükségletét beszerezni a SIPOS-cégnél, Cluj, Regele Ferdinand-ut 8.

het, hanem csak az eddigi megszokott és megkedvelt ételmód folytatását a saját rögzítő. A kiképzett chaluc első percétől fogva otthon van Palesztinában, mert találja chalucársait, kik az előző években mentek ki a közös kiképző csoportból és főleg, mert kiképzése révén legapróbb részletekben ismeri a palesztinai viszonyokat és végül, mert minden chalucársára őt mint családhoz tartozót tekint és támogatja.

Az utolsó balki chalucokkonferencia ezenkívül a kivándorlásnak és megtelepedésnek egészen új formáját tárgyalta meg és fogadta el: ez az alijah kibucok. Eddig a chalucok egyenként, vagy kisebb csoportokban mentek ki és így kerestek munkát és elhelyezkedést. Az új rendszer ezt megszünteti és szentül nagy kivándorlási csoportok, u. n. kibucok fognak alakulni, melyek már hónapokkal a kivándorlás előtt összeállnak és Palesztinában csoportosan fogznak munkát keresni.

Ezt az új rendszert a palesztinai viszonyok termelték ki, mert bebizonyosodott, hogy egy nagyobb csoport sokkal könnyebben veszi fel a versenyt az arab munkával, mint az egyéni, ezenfelül sokkal jobban képes magát munkanélküliség idején fenntartani, mert ha egy szolidaris kollektív munkacsoportnak csak harmadrésze munkában áll, a palesztinai bérvizonyok mellett fedezve van az egész csoport fenntartása.

Az erdélyi zsidóság sem haladhat közömbösen el a palesztinai élet tapasztalatai mellett. Nem létszám tekintetűl és rezignáltan, hogy legjobbnak tartott cionistafjaink egymásutánjának vissza Palesztinától hirtelen el és szárnyszegtetten. A látképe palesztinai élet kitermel magától szabályozó, határokat pillő intézményeket. A mi feladatunk, hogy nyitott szemmel meglessük ezeket és likvidáljuk a későbbiek, bár lelkes egyének alijah rendszerét és rátérjünk a föl felé zülde chalucocsoportok kibucokban szervezett kivándorlásra. Ez csak egy szélesre kibővült és megerősített chalucmozgalom mellett lehetséges. Ennek megteremtése ezért egy konstruktív erdélyi cionizmusnak legaktuálisabb feladata.

Legyen ezért minden cionista szervezetnek és minden cionistának különösen pedig a zsidó ifjuságnak szívügye az új kezdet jelentő chaluc hét. Ennek a hétnek az eredményétől függ az erdélyi chalucmozgalom további jövőse. Ettől függ, hogy az erdélyi chaluc vezetőség a következő évben megvalósítja a gazdag és sokoldalú programját. Ennek a programnak a gerincét egy önálló chalucfarm képezni, melynek mintagazdaság szerű barendezéséhez és 20-30 új chaluc mezőgazdasági szakiskola névjának megfelelő kiképzéséhez különben adva vannak a személyi és tárgyi feltételek. Az ehhez szükséges tőkét, valamint a már meglévő és kibővítendő telepek anyagi szűkérgeteit a chaluc-hét kell, hogy előteremtse. Az erdélyi zsidóságnak újra általma nyílt bizonyítást tenni arról, hogy felépítő népi munkát a képez és magas népi célokra áldozni tud. Hiszünk, hogy ez az alkalm nem fog kihagyhatatlanul elmúlni.

A zsidó méltó zsidó spanyolorsz zsidó nép vagy vissz a hírek. H akkor be a san visszat rek, talán unokáinak mint inkább ténelmi vi ben való r Nem a ma hajt vissza zsidó néple kozása, ro hogy egy t tessék, ho lyet tüzzel róla, vissza A néplelek és hite telj országi és gédiája tört távoli idők mindig ráé

Kereksz hogy a spa megpecsétel egyéni élet lélek megy ban, mint a nialitásig v visszafajás é és csakis ig egyénileg le látó és szá hatatlan tá ezelőtt tört szárnyal m nak éri a olyan híre keserű igaz meg vágya spanyolorsz téréséről f legendák ol dóságban é népvágyako reket továb

Néha ne Kelet éppen a spanyolor Most egy t Most egy t Israelite" r arról, hogy ban kellene portugál m Pasto igen ez "Univer közl. A l

„Ea ma pitány vagy világháboru végig 1920 és jelenleg gének elöl gálisi város akkor, amik delt tanitar és a profétá lassan beve meretébe is tól származ Városta tartást. Éa tem, az éde lási kérdé halála után tam, — az hogy Lissz fel. Elhatá est a temp temre irat után az els zsidó isten néhány zsid könyvek fé hangon vái látk b

Az ősz ujdonsága
a Dreher-Haggenmacher sörgyár
őszi söre
Extra-Special
mindenütt kapható

Weisz Adolf urliszabóságát áthelyezte **Calea Regele Ferdinand 17. sz. alá**

Van-e visszatérés?

A zsidó sajtóban időről-időre és figyelemreméltó szívóssággal úti fel a fejét egy hír: a spanyolországi és portugáliai marannusoknak a zsidó nép közösségébe való visszatéréséről, vagy visszatérni akarásáról adnak számot ezek a hírek. Ha azonban őszinték akarunk lenni, akkor be kell vallanunk, hogy ezek a szívósan visszatérő, állandóan fel-felbukkanó hírek, talán nem is annyira a marannusok mai unokáinak lelki vágyakozását tükrözik vissza, mint inkább a zsidó néplelek fájdalmas történelmi visszatéréseit és az erkölcsi világrendben való romantikus, sőt szentimentális hitét. Nem a marannusok azok, akiket a lélek ereje hajt vissza a zsidó népközösségbe, hanem a zsidó népleleknek őszönös, tudatalatti vágyakozása, romantikus hite ez abban és az iránt, hogy egy véresen gonosz emberi tett jóvátessék, hogy a népegésznek az a része, amelyet tüzzel, vassal, gyilkolással szakítottak le róla, visszaadassék a megcsonkított néptestnek. A népleleknek ez a romantikus vágyakozása és hite teljes mértékben érthető. A spanyolországi és portugáliai zsidóság rettenetes tragédiája történelmileg még nem fekszik olyan távoli időkben, hogy a néplelek ne tudna még mindig ráérezni.

Kerekszámban négyszáz esztendeje annak, hogy a spanyolországi zsidóság sorsa véglegesen megpecsételtetett. Négyszáz esztendő sok az egyéni élet szempontjából, de rövid idő a néplelek megnyilvánulásában, különösen az olyanban, mint a zsidó néplelek, amely szinte a zsenialitásig vitte az évezredekre való visszaérzés, visszafutás és visszaérülés lelki fenoménjét. Így és csakis így érthető az a különös jelenség, hogy egyénileg lehetünk a legrealisabban gondolkodó látó és számító emberek, érezhetjük visszahozhatatlan távoli multnak a négyszáz esztendővel ezeltörténeteket: a néplelek romantikája tulajdon minden valóságát, közeli tegnappal érzi a multat és őszönösen ráfajdul minden olyan híre, megnyilatkozásra, amely a tegnapi keserű igaztalanságainak jóvátételét csillogtatja meg vágyakozása előtt. Ezért van az, hogy a spanyolországi és portugáliai marannusok visszatéréséről fel-felbukkanó hírek, híresztelések, legendák olyan tárt fogadatra találnak a zsidóságban és a zsidó sajtó is ennek az őszönös népvágyakozásnak hódol, amikor ezeket a híreket továbbítja.

Néha nem is minden alap nélkül. Az Uj Kelet éppen néhány nappal ezelőtt hozott híre a spanyolországi marannusokkal kapcsolatban. Most egy újabb érdekes hír járja be a zsidó világsajtót. A Párisban megjelenő „Univers Israélite” nemrégiben egy propositiót közölt arról, hogy a marannusok utódsít Franciaországban kellene letelepíteni. Erre a tervre egy volt portugál marannus ember, névszerint Bures Bastó igen érdekes levélben válaszolt, amelyet az „Univers Israélite” teljes terjedelmében közölt. A levél többek között így szól:

„Én magam marannusoktól származom, kapitány vagyok a portugál hadseregben és a világháborút a francia-belga fronton harcoltam végig. 1920-ban nyilvánosan zsidó hitre tértem és jelenleg Porto város kicsiny zsidó hitközségének elnöke vagyok. Magam egy (szak)portugál városban születtem. Össztendő voltam akkor, amikor nagyapám a szent iratokra kezdett tanítani, nevezetesen a zsoltórokra. A biblia és a proféták tanulmányozása közben nagyapám lassan bevezetett a zsidó nép történetének ismeretébe és tudtomra adta, hogy mi zsidóktól származunk.

Városunkban bevezették a polgári nyilvántartást. Én magam katolikus hitben nevelődtem, az édesapám közömbös volt minden vallási kérdéssel szemben. Egyszer, nagyapám halála után, — 1905-ben volt az, én diák voltam, — az egyik újságban hírt olvastam arról, hogy Lisszabonban zsidó templomot avatnak fel. Elhatároztam, hogy meg fogom látogatni ezt a templomot. 1908-ban a Lisszaboni egyetemre iratkoztam és a fővárosba érkezésem után az első szombatán már jelen voltam a zsidó istentiszteleten. Az istentisztelet után néhány zsidótól a vallási szabályok és háber könyvek felől érdeklődtem. Meglehetősen hűvös hangon válaszoltak. Ókatolikus fiatalembert láttak bennem, akik talán az a szándékuk,

hogy a zsidó hitre térjen. Tudomásomra adták, hogy proselitákra egyáltalán nem reflektálnak, már arról nem is beszélve, hogy a kormány nem jó szemmel nézné az ilyen zsidó hitre való téréseket. Kétször megkérdeztek, hogy milyen hiten vagyok. Bosszuan válaszoltam: muzulmán. Ezt a választomat azonnal hírfül vitték a zsinagógában éppen a jelenlévő rabbinak, a Jaffából származó Lévi ben Siméonnak. Rabbi Lévi erre magához invitált Káddusra. A rabbi házában aztán megismerkedtem a különböző zsidó törvényekkel és vallási szabályokkal. Mindamellett azonban Lisszabonban nem tudtam végrehajtani azt az elhatározásomat, hogy zsidó hitre térjek, mert a Lisszaboni hitközség, a hatóságoktól való felismerésben visszaütött a felvételemet. Csak 1920-ban tudtam a tervemet megvalósítani, még pedig Marokkóban.

A Lisszaboni zsinagógába sok marannus jön ugyanilyen szándékkal, azonban a zsidó vezetők félénksége miatt dolgukvégzetlen kénytelenek továbbállni. A portói zsidó hitközség tag-

jai között többen vannak, volt marannusok, akik most visszatértek a zsidó népközösségbe.

Eddig a levél. Ez is és a marannusoknál egyre felbukkanó újabb hírek is alkalmasak arra, hogy az élő történelmi reminiscenciákban gyökerező romantikus hitet, az erkölcsi világrendben való meggyőződést megremegtessék a zsidó néplelekben. Mert ez az őszönös megérzés sohasem mondott le arról, hogy azok a ma élő utódok, akiknek őseit négyszáz évvel ezelőtt tüzzel-vassal, bitóval, kirpaddal és máglyatűzzel kényszerítették a keresztény egyházba, valamikor vissza fognak térni a zsidóság kebelébe. Természetes, hogy ez csak romantikus hit. Egyes esetek előfordulhatnak, mint a fent említett is, — de a marannusok többsége bizonyára végleg elveszett a zsidóság számára. És talán jól is van ez így. Mert bármennyire is a mi vérünkben vannak: négyszáz esztendő nagyon is messzi sodorta őket a mi vérségi kötelezettségtől és féltől, hogy visszatérésükhöz már idegen elemet hoznának be a zsidóságba.

G. J.

Restaurálják a görög monarchiát

(Bucuresti-Bukarest, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Cuvantul” mai száma az alábbi szenzációs cikket közli:

„Megbízható külföldi értesítések arra engednek következtetni, hogy a görögországi politikai helyzet gyors lépésekkel közeledik a teljes rendeződés felé. A monarchista irány mind jobban tért hódít a görög politikai körökben és a közvélemény szimpátiáját is meghódította magának. Venizelos tanácsai, melyeket az angol kormány is magáévá tett, meggyőzték a görögországi politikuskok többségét a királyság helyreállításának szükségességéről és enélkül, hogy rossz profétának ismernék el magukat, megjelölték, hogy tízenöt napon belül György királyt és Erzsébet királynét Görögország lelkészedésével fogja az ország trónján viszonlítani.”

Megvalósulás előtt
Kolozsvár egymillió dolláros kölcsöne

Osvada polgármesterhelyettes szolidaritás a tanáccsal

(Cluj-Kolozsvár, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári városi tanács állandó bizottsága ma délelőtti ülését tartotta, amelyen hosszabb idei távollét után megjelent Osvada polgármesterhelyettes is. A permanens delegáció mindenképp is elhatározta, hogy a város október 12-re kitűzött közgyűlését 16-ra halasztja el. Megállapították emellett a közgyűlés végleges programját, amelyen a következő kérdések szerepelnek:

1. A vízdíjak felemelése.
 2. A polgármester, a polgármesterhelyettes és az állandóbizottsági tagok fizetésének megállapítása.
 3. Dragos mérnök javaslata a villanyosművek kibővítésével kapcsolatban.
 4. A gázgyár ügye.
 5. Savu vízvezetési igazgató szerződése.
 6. Fekete-Nagy Béla javaslata, amelyben indítványozza, hogy a városi tanácsosok ötven százalékos redukcióval kapjanak villanyáramot.
 7. Végleges döntés az egymillió dolláros kölcsön ügyében.
- Megvitatás alá kerül ezenkívül — másodszori olvasásban — a város több folyamatban lévő pőra.

Megvalósulás előtt az egymillió
dolláros kölcsön ügye

Osvada polgármesterhelyettes részletes beszámolót tartott a kéthetes bukaresti útjának eredményeiről. Bejelentette, hogy Schultze Ernő, az egy millió dolláros angol kölcsönt közvetítő intézet igazgatójával folytatott tárgyalásai nyomán részletes tervezetet dolgozott ki a kölcsön felvételére vonatkozólag és ezt approbálás végett a közgyűlés elé fogja terjeszteni. A többi kölcsön-ajánlatra vonatkozólag, miután az ajánlattevők még nem terjesztették be részleteiben is kidolgozott ajánlataikat, egyelőre várakozó álláspontot foglal el a város.

Semmiesetre sem bizonyos azonban, hogy a város közgyűlése a kölcsönajánlatot jelenlegi formájában approbálni fogja, mert az ajánlattevő a kölcsön kamatlábát négy és félről nyolc százalékra emelte fel, ami évi 1'60—1'70 millió lej kamatmegterhelésnek felel meg. Izgalmas vita várható a vízdíjak felemelése, valamint a vízvezetési igazgató szerződésének felbontása körül. Amint ismeretes, Savu vízvezetési igazgató nem tett eleget az elmúlt tanáccsal kötött szerződési kötelezettségének és ez év júniusáig nem

szerezte meg a mérnöki diplomát. A kérdés előadója javasolni fogja a szerződés azonnali felbontását, azzal az indoklással, hogy a város technikai tüzemeinek élén csakis megfelelő kvalifikációval rendelkező emberek állhatnak.

Osvada polgármesterhelyettes szolidaritás
a jelenlegi városi tanáccsal

A késo délutáni órákba benyúló tanácsülésnek érdekes pikantériája is volt. A tanács egyik tagja felolvasta egyik kolozsvári napilap cikkét, amelyben a városi tanács feloszlataáról elterjedt hírekkel kapcsolatban azaz vádolja meg Osvada polgármesterhelyettes, hogy Bukarestben a jelenlegi tanács feloszlataán fáradozik. A polgármesterhelyettes kijelentette erre, hogy a lap állítása nem felel meg a valóságnak, mert ő nem tett lépéseket a jelenlegi tanács ellen, amellyel teljesen szolidaritás és felületlen hiva a városi autonómia integritásának.

Az Uj Kelet munkatársának alkalmá volt beszégetést folytatni az úléstől távozó polgármesterhelyettesel, aki a következőket mondotta:

— Felhatalmazom annak kategorikus megcáfolására, mintha én bukaresti utamat arra használtam volna fel, hogy illetékes tényezőknél a városi tanács feloszlata érdekében intervenciókat tegyek.

Különös fantáziával képzelhető csak el, hogy a jelenlegi tanács elleni esetleges akciók éppen a tanács egyik tagjától indultak volna ki, de a kérdéses cikk a legfőbb közigazgatási tanácsnak és a felsőbb közigazgatási tényezőknek súlyos megsértését is jelenti ugyanakkor, ha a cikk feltételezi, hogy a tanács feloszlata személyes intervenció és nem a törvény előírásainak figyelembevétele alapján történhetik meg. Feltétlen hiva vagyok a városi autonómiának és hiva a jelenlegi tanáccsal való szoros együttműködésnek.

Ma az a helyzet, hogy — mint azt tegnapi megirtuk — Tomescu vezérfelügyelő folytatja a vizsgálatot a város ügyosztályainál, a város pedig szorgosan készül a 16-iki közgyűlésre. Általános a városházán az a felfogás uralkodik, hogy a városi tanács feloszlata minden más híresztelés ellenére sem fog bekövetkezni és Tomescu felügyelő jelentése is az előző vizsgálatok sorsára jut. A vármegyeházán ezzel szemben ma is azt erősítgetik, hogy a tanácsot már kedden feloszlatták.

élet megje-
ánlatos ha-
beszerezni
Luj, Regele

egszokott és meg-
a saját rögös. A
fogva otthon van
alacsonyabb, kik az
6.65 kiképző cso-
ésé révén legap-
ztiat viszonyokat
alacsonyabb öt mint
támogatja.

ferencia ezenkívül
pedignek egészen
fogadta el: ez az
okt egyénenként,
sneke ki és így
edést. Az újrand-
ul nagy hírúndor-
fognak alakulni,
kivándorlás előtt
csoportosan fog-

szatini viszonyok
odott, hogy egy
nyebbba veszi föl
mint az egyéb,
és magát munka-
márt ha egy szo-
rtnak csak har-
szatini háviszo-
egész csoport fe-

ledhat közbö-
szatlati mellett.
káltan, hogy leg-
gymásután érnek
a szárnyszegetten.
erneli magától a
ntésményeket. A
szemmel megles-
késületlen, bár
ét és ráterjünk a
kibucokban szer-
t egy szélesen ki-
mozgalom mellett
és ezért egy kor-
k legaktuálisabb

sta szervezetenek
en pedig a zsidó
szedése: jelentő
az eredményétől
lom további je-
lyi chaterezer-
és tianja gazdag
k a progr mák
ucfarm képzés,
berendezéshez és
ségi szakiskola
éhez különben
ágyi feltételek.
mint a már meg-
nyagi szakszég-
előteremtse. Az
a nyíltk bizony-
a népi munká a
a áldozati tud.
nem fog kihász

nsága

ner sörgyár

ecial

apható

Chajesz főrabbi ötvenéves

5687. Tiszei hónap 25 ik napján született Hirsch Perc Chajesz a Lengyelországi Brodyban.

Amikor Chajesz professzort a háboru első évszékében Tiszeiből, ahol mint rabbi működött, Bécsbe hívták a megüresedett főrabbinatusi állásba, székhelyét beszédében ezeket a jellemző szavakat mondotta:

— Életem minden napja, szívem minden dobbanása, minden erőm, lelsem minden teremtése a zsidóság, történelmi feladat, az emberiség felszabadításáért.

Chajesz minden megnyilatkozása ez élet-program teljesítése volt. A zsidó nemzeti megújulásnak lelkesebb és produktívabb munkása alig akad ennél a nagykonceptiójú tudósnál, aki a zsidóság politikai érvényesülését, gazdasági és kulturális konszolidációjáért egy-maga többet tett, mint ezek kortársai közül.

Chajesz, aki régi zsidó tudós családja sarja, már gyermekéveiben fölűnt egészen kivételes szellemi képességekkel. Amikor a kilencvenes évek elején a bécsi egyetemen és a zsidó Teológische Lehranstaltban tanult, már a legkiválóbb tudományos körökben ő maga is tudósnak számított. Alig fejezte be tanulmányait, máris a firenzei egyetemre és rabbi szemináriumra kapott meghívást. De itt sem maradt sokáig, mert Triest főrabbiává választották meg, majd Bécsbe került, ahol eleinte a bibliakutatás terén dolgozott, ahol korszerű tudományos eredményeket ért el.

Mint elcsúszta Bécsben fejtett ki nagyvonalú működését. Hosszú és kíméletlen harcokat vívott meg hitközségében, míg végre megszokta a zsidó munka számára a szabad utat. Itt ezekben a harcokban bontakozott ki nagy jellege. Igaz belső elhárítottsággal szánta rá magát a nagy eszme végrehajtására. Valóságos prófétás megnyilvánulása volt az a beszéd, amelyben kijelentette, hogy minden körülmények között a zsidó nép egységes érdekeit kívánja szolgálni.

— Azért jöttem közzétek — mondotta — hogy a zsidó népet szolgáljam. Legsajátosabb énemnek, lelkiismeretemnek egyetlen ura az az isteni szózat, ami megamban, ami bensőmben felharsog.

Chajesz főrabbi teljesítette ezt a lelkében felhangzó parancsot. Bécsben nemcsak hitközségi vezető funkcionárius volt, hanem missziót teljesített, amely Bécs város zsidóságának történetében új korszakot nyitott. Dr. Chajesz a bécsi zsidókon át a németül beszélő zsidóság nagy tömegeit megtanította arra, mint kell szeretni a zsidóságot, mint kell harcolni és áldozni érte. Dr. Chajesz felfedte a bécsi zsidóság számára Erec-Jiszráél, propagandistája lett a negyvenes évek és ma már a zsidóság vezéréül kell őt tekinteni.

A jelentős évforduló alkalmából Chajeszt a világ minden tájáról üdvözölték zsidó notabilitások és intézmények. Az üdvözlőkhez csatlakoztak a világ legkiválóbb nemzsidó tudósai, írói és politikusai, akik mint ő, az emberiség felszabadulásáért küzdenek.

Elkészült a vádirat a kerekdombi hipnotizőrök ellen

Munteanu és társai rövidesen a törvényszék elé kerülnek

(Cuj-Kolozsvár, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Háromhónapi nyomozás után tegnap délelőtt végül is elkészült a vádirat a kerekdombi dr. Mabúz és társainak nagy port felvert bűntényében. A vizsgálatot Perzescu és Patea vizsgálóbírók vezették, akik súlyos testisértéssel és hipnotikus üzemekkel vádolják meg Kis Gyula huszonegyéves fodrászt, Munteanu Mihály huszéves mechanikust és Manasz Géza vasesztergályost.

Amint ismeretes, Gold és Körösladányi kolozsvári mutatványai után a külvárosokban járványszerűen lépett fel a hipnotizálási mania. Hipnotikus szuggeszciós, ponetszuggeszciós és isten tudja milyen szuggeszciós mutatványokkal verték el szabad óráikat és a külvárosi lakók különös szesznek színhelyei lettek.

Szuggesztált és hipnotizált felelőtlenül és hozzátérten nélkül minden második ember. Munteanu Mihály és vádlott társai nem előgedtek meg az ártatlan telepítők műveletekkel, hanem a szuggesztáló erőjét alantas céljaik szolgálataiba állították. Munteanu és Manasz egy kolozsvári iparos, Máriai János lányának udvaroltak. A két legény azonban rövidesen háttérbe szorult egy Russ János nevezetű

fiatalemberrel szemben. Munteanu, aki akkor már a Kerekdomb vidékének rettegett hipnotizőr-köklere volt, szuggesztív hatalma alá kerítette Russ Jánost, aki arra skart kényszeríteni, hogy öngyilkos legyen. Russ kétségbeesetten védekezett megszabadulni Munteanu hatalma alól.

Ez év május 29 én este kilenckor Munteanu távolból szuggesztással kiszóltotta a Máriai-házból vetélytársát és revolvert nyomott a kezébe, hogy öngyilkos legyen. Russ eldobta a revolvert, futni kezdett, nyomán Munteanu és ké; bűntérse. A szerencsétlen üldözött fiatal ember egy Pop György nevű lakatos házába szaladt be, aki előlépett a szja. Pop az üldözőkkel találta magát szemben és Kis kezében sidördült a Russ által eldobott revolver. Pop súlyosan megsebesült.

Pop György sérülése nyomán meginduló vizsgálat ezután világosságot derített a kerekdombi hipnotizőrök üzemelésére. A mintegy háromszázoldalas vádiratot ma délelőtt áttették az ügyészre és Munteanu és társai rövidesen a törvényszék eléit fognak felelni felelőtlenül és lelkiismeretlen üzemelméért.

Interju Kerenszkyvel a bécsi páneurópai kongresszuson

A volt menseviki miniszterelnök a bolsevizmus bukását jósolja

(Bécs, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jelszavak szerint a Bécsben összeült első páneurópai kongresszuson is felmerülnek azok a súlyos elvi és politikai nézeteltérések, amelyek a háboru után Európa összes kongresszusait jellemezték. Ez a kongresszus, amely Európa népeit egy célban és akaratban egyesíteni van hívta, ugyancsak belesett abba a hibába, amely a nagyhatalmi politikát üző politikuskokat általában jellemzi és a divergens elemek összehangoztatása helyett máris új divergenciákat vetett feléjre.

Az ellentétek a kisebbségi kérdés körül merültek fel, amely a nagyhatalmak képviselőinek egyáltalán nem kedves téma és mindent elkövetnek arra, hogy a kisebbségi kérdést levegék a páneurópai kongresszus napirendjéről. A nagyhatalmak képviselői a kongresszuson máris lezörgötték azt az álláspontjukat, hogy Páneurópa megalkulásáig feltétlenül ragaszkodni kell a békeszerződés által teremtett helyzethez és le kell venni a napirendről Ausztriának Németországhoz való csatlakozási kérelmét is, mert ez is csak zavarólag hathat, sőt felboríthatja a kongresszus tanácskozásait.

Ezen utóbbi javaslatához leginkább az osztrák szociáldemokraták ragaszkodnak, akik nyíltan páneurópaellenes magatartást tanúsítanak, mert az egész páneurópai mozgalomban a kapitalizmus ünneplő mesterkedéseit látják.

A bécsi orosz követségen nem ismerik Kerenszkyt

Kétségtelen, hogy a páneurópai kongresszus tanácskozásainak egyik legmaradandóbb és legérdekesebb alakja Kerenszky, az orosz népköztársaság volt elnöke, akinek megjelenése annál feltűnőbb volt a kongresszuson, mert senki sem várta. Nagy meglepetés volt, amikor a kongresszus elnöke bejelentette, hogy Kerenszky megérkezett Párisból és fel akar szólalni a kongresszuson.

Az elnök bejelentése után tényleg megjelent az emelvényen Kerenszky, aki 40-45 év körüli középtermű, borotválékú férfi, szürke zakóban, nyílt, magas homlokka.

Hétfőn délben az egyik budapesti lap bécsi szerkesztője Kerenszkyt megkeresendő, a bécsi orosz szovjet követségre telefonált, ahol érdeklődésre az a választ kapta, hogy Kerenszkyt nem ismerik.

— Hogyan, — kérdezte, — az egész világ ismerik a nevét, csak az orosz nagykövetség nem tudja, hogy kicsoda?

— Kérem, — volt a válasz, Kerenszky eltanforradalmár, mi nem tudjuk, hogy ezek hol bujkálnak.

A páneurópai kongresszus gazdasági tárgyaló ülésén találta meg végül Kerenszkyt az újságíró. Beszélgetésük a következőképp folyt le:

Kerenszky a bolsevizmus közeli bukását jósolja

— Hogyan látja elnök ur a bolsevizmus hatalmát a mai Oroszországban?

— A legutóbbi események azt bizonyítják, — felelte, — hogy a bolsevista uralom közel van a széjjeléhez. Minden jel arra mutat, hogy a bolsevizmus nem fogja magát Oroszországban hosszabb ideig fentartani tudni, a gazdasági viszonyok teljesen lehetetlenné teszi nemcsak a bolsevizmus továbbterjedését, hanem annak fentartását is. Hiszen látható, hogy a rendszer egyre több és több engedményt tesz a kapitalizmusnak, úgy kereskedelmi, mint ipari téren, úgy a birtoktulajdon, mint a termelés terén. Alig hiszem, hogy a mai rendszer sokáig fenn tudja magát tartani. Megbukik és fel fogja váltani az igazi demokrácia.

— Milyen ma legfelsőbb fokozat a szovjet-vezetés? — kérdezte az újságíró.

Kerenszky így válaszolt:

— Egy három főből álló tanács, amelynek egyik tagja Zinovjev, mint külügyi Kamenev, mint belügyi népbiztos és Stalin, akinek talán mindegyik között a legnagyobb hatalma van. Ennek az a tükke, hogy Stalin már a Lenin uralma alatt is vezető-férfi volt.

Kerenszky kijelentette, hogy nem hisz abban, hogy a bolsevizmust a szociáldemokrata párt fogja követni. Oroszországban ma pár millió ember van, aki sem a cári uralomnak, sem a bolsevizmusnak nem hívja, hanem a tiszta demokrácia után áhítozik.

Az interju alatt Kerenszky körül óriási csoport keletkezett, amelyből sokan fényképet, autogramot kértek és akiknek kívánságait lehetőleg szíveskedéssel teljesítette az orosz népköztársaság volt elnöke.

Autobuszkatasztrófa hat sebesültelet.

Bukarestből jelentik: Tegnap este a Lohovari téren egy autobus hi azart kertüni egy kerékpárost, a járdára ütközött és felborult. 6 utas, valamint a sofőr súlyos zúzódásokat szenvedett.

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájkivonat

Rak

Félh

Beszé

(Budjévtől.) Fél Ivan be érkezett. Ebben a miniszterek n'tette ezükezv körülmén meg, hog nem várt

A "P" baa a kö

"Tud napok ót labadozik és általa a miniszter a lapok, kéresem nyujtsanak ként leut lentést te

Köszö referens es külön gaval. A tették a lóddással Szami a hogy a n tpek er celtették.

Illető N pló" m isstereid időn belé ban, azt bön a ké nem edot legatároz b lágymis minisztere dékával. foglalkozt jogerős hi konstruál niszteri tá ügyi és a is. A bé József né szonban S

Korm Bothlen K kovszky urra, hog helyettesit

Kolozs dapesti M alapján az Erzsébet-s kovszky dott állás ságát ellen az Erzsébet kovszky n

Arra belügymin egy kis tá gyelmese kovszkyne meg. Köz szonyoc-jumper és finom jela ságírók, a Rakovszky

Ka

Tisztviselők!

A fizetés legjobb befektetése

AU PRINTEMPS

(ezelőtt Missir) Str. Memorandulul II.

árukiárusításnál vásárolni!

Minden 20 évben egyszer adódik ily ritka alkalom.

Rakovszky felesége személyesen vitte férje lemondólevelét Budapestre

Félhivatalos jelentés szerint Bethlen nem fogadja el Rakovszky lemondását, hanem betegségének egész idejére gondoskodni fog helyettesítéséről

Beszélgetés a miniszter feleségével az Erzsébet-szanatóriumban

(Budapest, október 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Félhivatalos közlés szerint Rakovszky Iván belügyminiszterrel hétfőn délelőtt levél érkezett gróf Bethlen István miniszterelnöknek. Ebben a levélben a belügyminiszter azt jelenti a miniszterelnöknek, hogy betegségére való tekintettel, kénytelen állásáról lemondani. A szükséges félhivatalos kommunikáció a lemondás körülményeiről nem szól, csupán annyit jegyez meg, hogy a belügyminiszter lemondására még nem vártak.

Budapestet váratlanul érte a lemondás

A „Pesti Napló” a lemondással kapcsolatosban a következőket írja:

„Tudvalevő, hogy Rakovszky miniszter hónapok óta tartó súlyos betegségéből most már lebsdosik. Több mint két hét óta nincs láza és általában jobb hírek érkeznek Kolozsvárról a miniszter állapotáról. A múlt héten megírták a lapok, hogy a beteg belügyminiszter azzal a kéréssel fordult a román hatóságokhoz, hogy nyújtsanak módot arra, hogy referezenci időnként leutazzanak látogatására és időnként jelentést tegyenek neki.

Közös István belügyi államtitkár néhány referens társaságában le is utazott Kolozsvárra és különböző törvényjavaslat terveit vitte magával. A referátumok egész sorát terjesztették a miniszter elé, aki legnagyobb érdeklődéssel fogadta beteggyámban a jelentéseket. Semmi sem engedte tehát arra következtetni, hogy a miniszter lemond, sőt, amikor egyes lapok erről hírt adtak, hivatalos helyről megcáfolták.

Rekonstruálják a magyar kormányt?

Illetékes helyen azt közölték a „Pesti Napló” munkatársával, hogy gróf Bethlen miniszterelnök Rakovszky levelére a legközelebbi időn belül válaszol. Hogy mi lesz a válaszában, azt nem tudni, mert a miniszterelnök ebben a kérdésben még semmiféle felvilágosítást nem adott. A kormányban hónapok óta meghatározottabb formában beszélnek, hogy a belügyminiszter távozása kapcsolatban van a miniszterelnök rekonstrukcióra vonatkozó szándékával. Bethlen mind az utóbbi napokban foglalkozik ezzel a tervvel, hogy a frankügy jogerős hírei elintézése után a kormányt rekonstruálja. Ez a terv nemcsak a belügyminiszteri tárcára vonatkozik, hanem az igazságügy és a kereskedelemügyi miniszteri tárcákra is. A belügyminiszter utódjának első sorban Vass József népjóléti miniszter eszmergetik. Szó van azonban Scitovszky Béláról is.

Kormánykörökből kiszivárgott hírek szerint Bethlen István gróf nem fogja elfogadni Rakovszky lemondását, hanem módot fog találni arra, hogy ő; betegségére egész ideje alatt valaki helyettesítse.

Kolozsváron a tegnapi nap folyamán a budapesti Magyar Távirati Iroda rövid jelentése alapján az a hír terjedt el, hogy a kolozsvári Erzsébet-szanatóriumban beteg fekvő Rakovszky Iván magyar belügyminiszter lemondott állásáról. Hogy a budapesti jelentés valódiságát ellenőriztük, ma délután látogatást tettünk az Erzsébet-szanatóriumban, ahol sikerült Rakovszky miniszter feleségével beszélni.

Ínterjú — hőemelkedéssel

Arra az ajtóra, amely mögött a magyar belügyminiszter már három hónapja fekszik, egy kis tábla van kifüggesztve, amely arra figyelmeztet, hogy ide nem szabad lépni. Rakovszky né a szomszédos kis ajtóban jelenik meg. Középméretű, bronzhajú asszony, huszonnyolc-harmincévesnek néz ki, narancs-sárga jumper és fekete szoknya van rajta. Kedves, finom jelenség. Négyen állunk a folyosón, újságírók, akik mind be szeretnék menni Rakovszky miniszterhez.

— Ó komolyan, hogy sajnálom magukat... de igazán nem tehetem. Délelőtt volt bent valaki a férjemmel és a láza utána három tizeddel emelkedett.

— Talán mégis — kockáztatjuk meg — esetleg holnap délelőtt.

— Nem, nem, teljesen kizárt dolog. Csakó dr., a kezelőorvosunk egy napra elutazott és erre az időre én vagyok a feleős a betegért — és kedvesen átfogja két karjával a bejárat: — csak a testemen keresztül!

Rakovszky szombaton hagyja el Kolozsvárt

A miniszter felesége ezután elmondotta, hogy Rakovszky az ágyban fekvé írta meg lemondó levelét, amelyben röviden azt közli Bethlen István gróffal, hogy egészségi állapota való tekintettel kényszerítve érzi magát a

Argetoianu kilép a nemzeti pártból

(Bucuresti-Bukarest, október 5. Az Új Kelet tudósítójától.) A politikai életnek újabb szenzációja van. Argetoianu ma levelet intézett Manu Gyulának, amelynek másolatát megküldte az ő szes lapoknak. A levélben Argetoianu bejelenti, hogy nem helyesli a fuziót, mert a fuzió révén belöldi politikusok fognak felülkerekedni a pártban. Ezen ezért ő kilép a pártból. A „Lupta”, amely a nemzeti párt félhivatalos orgánusa, meglepetéssel veszi tudomásul Argetoianu elhatározását annál is inkább, mert Argetoianu még egy héttel ezelőtt a végrehajtóbizottság ülésén személyesen jelentette be a fuzióhoz való csatlakozását. A lap megjegyzi, hogy Argetoianu távoztása egyáltalán nem jelent veszteséget, mert Argetoianu már minden pártot megjárt és semmi politikai súlya sincs.

Amerika pénzügyi világkonferenciát tervez Európa gazdasági szanálására

Revizió alá kell venni a Dawes-tervezetet, amely ipari válsággal fenyegeti a győztes államokat. Ennek ellenében az Unió csökkenti a nagyhatalmak háborus tartozásait. Lamont newyorki bankár érdekes öt pontja

(Bécs, október 5. Az Új Kelet tudósítójától.) A pénzügyileg talpra állani még mindig nem tudó Európa államainak körében szenzációként tárgyalják Thomas W. Lamontnak, a newyorki Morgan-ház egyik vezetőjének legújabb tervét, amelyben újabb szanálási kísérlet eszméjét veti fel. Lamont terve annál nagyobb jelentőségű, mivelhogy a világ egyik legkiválóbb pénzügyi kapacitása és legtitűsebb ismerője az amerikai bankvilágnak, azonfelül pedig a hatalmas Morgan-cég munkatársa és így ugyyszólván Amerika nevében beszél. Véleménye szerint Európa egész pénzügyi problémájának sarkköve az ugynevezett Dawes-tervezet és annak várható hatásai. Mert a Németország részéről esedékes fizetések-ből szanálni lehet a francia és a belga frankok, azonkívül a garancia további vállalása alól felszabadult európai és amerikai gazdasági élet is mentesülne az elkerülhetetlen hanyatlástól.

Németország fizetőképessége elsősorban, de a természetbeni szállítások folytatása határozott depressziót idézne elő Franciaország, Belgium és Olaszország iparában, aminek következtében lecsúszkanna egy a belöldi, mint a külföldi piacok felvevőképessége és ez végorendményben a dumping-rendszerű exportpolitikára kényszeríteni ezeket az államokat. Ezen ezért Lamont valószínűnek tartja, hogy Anglia és Franciaország illetékes tényezői nem igen emlegetnek kifogást a Dawes terv revíziója ellen, amely erősen érinti Amerika érdekeit is. Amerika ennek ellenében alkalmat adna a szövetségi adózárok kérdésére: gyökeres rendezésre. Mindezeknek a problémáknak megvitására Lamont szükségesnek tartja egy újabb pénzügyi világkonferencia összehívását, amelynek tárgysorozatán a következő pontok szerepeljenek: 1. Állapítsák meg fix összegben, hogy Németország mennyit köteles még meg-

tá cájáról való lemondásra. A miniszter levelével maga Rakovszky né utazott el ezelőtt öt nappal Budapestre, ahol személyesen adta át Bethlen miniszterelnöknek férje lemondólevelét. A magyar kormány mi isztertanácsoson fog dönteni a lemondásról, mert még nem biztos, hogy azt elfogadják. Egyelőre az a helyzet, hogy a kezelőorvosok hateti utókurát rendeltek Rakovszky-nak, aki azt vagy a Császár-fürdőben, vagy a Margitszigeten fogja abszolválni.

A miniszter felesége szívélyes szavakkal emlékezik meg a román hatóságok figyelmes-ségéről, amely nagyban megkönnyítette férje itt tartózkodását. Rakovszky állásában hapa a budapesti lapokat és mindenről tájékozva volt. Legutóbb pedig itt volt az államtitkára is. Rakovszky miniszternek Groza Peter erdélyi miniszter felajánlotta szalonkocsiját a Budapestre való visszautazáshoz. Minthogy jrai még nehezen tud, valószínűleg miét fekvő beteg fogják szállítani. Az utazás szombatra van tervezve.

A beszélgetés véget ért és Rakovszky miniszter felesége magától, hogy ha irásban adjuk be kérdéseinket, úgy talán ki tud fogi egy kedves felőrt, amikor a még mindig fáradt és gyengédködő magyar belügyminiszter válaszóli fog. És ezzel bucsúzik:

— Més az én édesanyám sem volt bent az uramnál. Igazán sajnálom...

határozott időre készpénzben fizetni jóvátétel fejében. 2. A természetbeni szállítások redukálása, esetleg törlése. 3. A Dawes-tervezet garanciája mellett Amerika folyósítson egy nagyobb valutastabilizációs kölcsönt Franciaországnak és Belgiumnak, esetleg Olaszországnak is. 4. Az európai hadiadósságok csökkentése Amerika részéről. 5. Európának Angliával szemben fennálló háborus tartozásainak mérséklése. Ezen kívül fontos politikai kérdések is szóba kerülnek a konferencián, de ezekben a tárgyalásokban az Egyesült Államok nem vevnének részt.

Lamont szerint ilyen program mellett az összehívandó konferencia rövidesen kielégítő módon megtudná oldani a világ pénzügyi problémáinak összességét.

— Az új postai díjszabás januárban lép életbe. Bukarestből jelentik: Amint a Rapid távirati ügynökség körülbőlül egy hónappal ezelőtt jelentette a postavezérgazsátság most dolgozik a postai díjszabás felemelésének tervezetén. Az új postadíjszabás, amely a köznséges levelezőlap díját 2 lejben, levéldíját 6 lejben, ajánlottlevél díját 15 lejben állapítja meg, január 1-én lép életbe. Az új díjszabás hasonló arányban emeli a többi illetéket is.

— Sebiztosítják a magyar hadsereg tagjait. Budapestről jelentik: Gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter ajánlat megtételére szólította fel az ország öt legnagyobb biztosító-társaságát, hogy a hadsereg összes tagjait milyen feltételek mellett biztosítsanak betegség, baleset és halál esetére. A biztosítás nemcsak a tisztikarra, hanem a legénységre is kiterjedne. A biztosító társaságok egyértelműleg elutasították a betegség elleni biztosítást, de a többi tételre vonatkozólag megtették ajánlatukat.

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet napilapja

Szerda
5687. Tisri 28.
1926. október 6.

— **A király durai turája.** Bukarestből jelentik: A király ma Hohenlohe herceg kíséretében Brailába érkezik, ahonnan a Stefan Cel Mare jachton Filipoiba hajózik, onnan pedig motorbárkán, majd halászbárkán tovább megy a Duna delta mocsarai közé, ahol vadászni fog. A király a Serban-tó partján épült vadászkastélyban fog lakni, amelyet még I. Károly király építtetett.

— **Az őszi parlamenti ülészek már tárgyalni fogja az átdoigozott közigazgatási törvényjavaságot.** Nemrégiben Bukarestbe hívták az összes prefektusokat és közigazgatási vezérfelügyelőket, hogy a nemrég életbeléptetett új közigazgatási törvény hiányainak korrigálása végett megbeszéléseket folytatassanak, illetőleg megtegyék észrevételeiket. A tárgyalások már olyan előrehaladott állapotban vannak, hogy a részleteiben megjavított javaslat már a némsókára megnyitott új parlamenti ülészek elé kerül. Ugyancsak elkészülőben van az új közigazgatási törvény végrehajtási utasítása is, melyet eddig az egész közigazgatás erősen nélkülözött.

— **Zombory Lászlót a jótékonyági intézetek vezérfelügyelőjének nevezték ki.** Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial“ mai száma közli, hogy Zombory László szentezéki tanácsost szeptember 26-án az ország összes jótékonyági intézeteinek vezérfelügyelőjévé nevezték ki.

— **Goga Beszarabiába utazik.** Bukarestből jelentik: Goga Octavian belügyminiszter ma este inspekciós körútra utazik Beszarabiába, Sergiu Nita beszarabiai miniszter, Sadoveanu és Goga Jenő képviselők kíséretében. A miniszter automobilon fogja beutazni Cetatea-Alba-, Tighina-, Kisenev-, Orhei-, Balti-, Soroca- és Hotin megyéket, azután Cernovitzot látogatja meg, ahonnan vonaton tér vissza a fővárosba. Az ut egy hétig fog tartani.

— **Tovább izgat a fascista sajtó Nitti ellen.** Romából jelentik: A fascista sajtó gyűlölete Nitti ellen egyre fokozódik. A kormány felhivatalos lapja a „Tribuna“, állandóan éles hangon ír a külföldi szerepléséről és súlyos váddal illeti, mert a külföldi propaganda irányításának szálai, amelyeket Olaszország ellen folytatnak, az ő kezében futnak össze. Felhívja a külföldön élő olasz polgároknak ellenőrzésével megbízott megbízottakat, hogy haladéktalanul tegyenek jelentést Nitti állampolgárságának megvonására.

— **A Párisba készülő zsidó egyetemi hallgatók figyelmébe.** A párisi Barisszia az alábbi értesítés közlésére kért fel bennünket: Erdélyi Barissziánusok, akik főiskolai tanulmányaik folytatása céljából Párisba igyekeznek, mindennemű felvilágosításért és utasításért Hitchabrutjuk ajánló és igazoló levelével forduljanak a következő címre: Barisszia 10 Keren Kajemeth Leisrael. 5. rue du Cardinal Mercier, Paris 9e. Azokat a Barissziánusokat, akik a fenszjelzet módon idejében jelentik be érkezésüket, a párisi Barisszia egy tagja levélbeli megegyezés alapján a pályaudvaron fogadja és neki lakást is szerez. Barisszia, Paris.

— **Amikor oroszlan helyett a közönségre lövöldöznek.** Rio de Janeyroból jelentik: Egy cirkuszi előadás alatt egy oroszlan megtámadta az állateledőt, mire a nézők közül többen revolverlövéssekkel akarták leteríteni a vadállatot. A lövedékek azonban célt tévesztettek és a közönség közül többeket megsebesítettek. Tizen a közönség közül olyan sebeket kaptak, hogy felépülésükhöz kevés a remény.

— **A zsidó egyetemi hallgatók bálja.** A Kolossáron tartozkodó kül- és belföldi zsidó egyetemi hallgatók e hónap végén nagyszabású táncmulatságot rendeznek, mely iránt máris óriási az érdeklődés. A táncmulatság rendezésében a kolozsvári zsidó ifjuság színe-java vesz részt.

— **A Focker-cég új gépeket szállít a régi száma terhére.** Bukarestből jelentik: Mircescu tábornok hadügyminiszter ma lozszabb megbeszélést folytatott Rudeanu tábornok aviatikai felügyelővel, a Focker repülőgépek ismert ügyében. Rudeanu nemrég tért vissza Hollandiából, ahol sikerült is a Focker céggel megállapodást létesítenie, mely szerint a legújabb típusú gépeket fogják a régi rendelésre szállítani. A megbeszélésen Hollandia bukaresti követe is résztvett.

* **Iskolai füzetek írószerek, 2-8 imakönyvek, biblia** clesó reklámárban csakis a „Safu“ nál szereshetők be.

— **Üres tárgyalóterem előtt folyik a frankpör kuriai tárgyalása.** Budapestről jelentik: A Kuria megkezdte a frankpör tárgyalását. A község részéről semmi érdeklődés nem nyilvánult meg. A padok üresek. Kedden az iratokat ismertették, szerdán pedig felolvassák az elsőfokú bírósági ítéletet. Valószínű, hogy ítéletre csütörtöken kerül sor.

— **Bankár, aki gyilkos és öngyilkos lett.** Londonból jelentik: Az angol fővárosnak nagy szenzációja van. Még szeptember 10-én történt, hogy a bedfordi országúton Lindsay Marshall autóját teljesen elhamvasztott állapotban találták meg. Az autó kirozériájában feküdt a bankár és feleségének teljesen megzombosodott holtteste. A gépkocsit hűtőszelvényre a telefonpórába tűközték és ez azt a látszatot keltette, hogy Lindsay Marshall esete utkészen irástt vesztett és ilyen módon pusztult el. A nyomozó hatóságok is eleinte így vélekedtek. Néhány nappal ezelőtt azonban az árokban, ahová az automobil beesett, egy revolvert találtak, amelyből két lövedék hiányzott. Ez arra a gyanura adott okot, hogy Marshall valószínűleg meggyilkolta feleségét, majd öngyilkos lett. Az öngyilkosságot azonban lassan ható méreggel követte el. Miután bevette a mérges folyadékot, felgyújtotta autóját és nekivezette az ároknak. A rendőrség exhumálta az asszony holttestét és meg is találta hátában a két lövedéket. Marshallról kiderült az is, hogy az utóbbi időben nagy veszteségei voltak és minden bizonnyal emiatt pusztította el önmagát és feleségét, akit nagyon szeretett.

Fontos! Szabókellékek, bélés, cérna, harisnya, vattelin, gombok

Neumann Károly
Regina Maria 10. szakküzetében vehető
400 Yd. olasz cérna 8 L. 300 Yd. angol cérna 15 L.
50 mt. I-a gápselyem 350 Duplazás vattelin
1 m. 175 L.

— **Megszüntetik a „zónázási“ a vonaton.** Az államvasutak igazgatóságának tudomására jutott, hogy az új zónarendezés vasuti tarifa életbeléptetése óta az expressz- és gyorsvonatok igen sok utasa, aki 100 és 60 kilométernél kisebb távolságokra utazik, de miután az új rendszer értelmében minimum 60 km. távolságra szóló díjat kell megfizetniük, a közbeeső állomásokon eladja jegyeit olyan utasoknak, kik 24 órán belül folytatni fogják útjukat. A CFR nek jelentős kárt okozó üzelmek megállítására az igazgatóság rendeletbe hozta, hogy a megszakított utazás esetén csak akkor érvényesíti a jegyeket, ha a 60, vagy 100 km-t az illető utas már megtette. Az a rendelkezés mindaddig lesz érvényben, amíg a 100 és 60 km. minimális taxa létezik.

— **Véres revolverharc a temp'oml zászló miatt.** Kovnából jelentik: Tegnap a katolikus hitközség lengyel és litván tagjai között súlyos összeütközésre került a sor. Mikor a lengyelek a templomból távoztak, egy litván szervezet tagjai revolverrel támadtak rájuk. Általános lövöldözés fejlődött ki, amelyben kilenc ember megsebesült. A rendőrség több elállítást eszközölt, de a foglyokat később szabadlábra helyezte. Az affér azért támadt, mert a litvánok nem akarták kiadni a lengyel katolikusoknak a zászlót, hogy a körmenetben vigyék.

— **Sorocában lelepleztek egy pénzhamisító bandát.** Bukarestből jelentik: Sorocában egy bankjegyhamisító-szervezetet fedeztek fel. Házukat tartották, mely alkalommal egy pénzben megtalálták a hamisító banda gépeit és nagymennyiségű feltűnően jól hamisított 500 lejes bankjegyet.

* **Megjelent a IV. Dubnow kötet.** A Safruth cluji zsidó könyvkereskedő cég ezton értesíti az érdekelteket, hogy a Dubnow Zsidó Világtörténelem 4-ik kötete megérkezett s a napokban úgy a helybeli, mint vidéki előfizetőknek kézbesítve lesz. A valaténknak magasabb zöriahi jegyzésére való tekintettel a 4-ik kötet nem 720, hanem csak 600 l. jba lesz számítva. Ujabb érdeklődőknek bővebb prospektust és részletes műleírást kívánatra ingyen küld a Safruth cég Cluj, (Piata-Viteazul 39).

Underwood

a világ legjobb írógépa. Gyári lerakat **Róvész Bala** papírkereskedésében, Marosvásárhely

— **Öngyilkos lett egy jénai egyetemi tanár.** Jénából jelentik: Gutbier egyetemi tanár, a jénai egyetem rektora laboratóriumában agyallotta magát. Az öngyilkos tudós 51 éves volt.

— **Rövidesen összehívják a kolozsvári megyei tanácsot.** A megválasztott megyei tanács-tagok meilő most folyik az új közigazgatási törvény értelmében kinevezendő hivatalbéli tanácsagok kinevezése. A kinevezések már rövidesen véget érnek s így remélhető, hogy az új megyei tanács rövidesen megkezdí működését, illetőleg megtartja első ülését.

A FILM

A fekete angyal. Ezt a címet viseli az a szenzációs hatású és biállitásban, rendezésében, megjatszásában pompás film, mely rövidesen a kolozsvári közönség előtt is bemutatásra kerül. A „Fekete angyal“ háborus film, a nagy vérfürdő minden ismert és ismeretlen borzalmával, tragédiájával és a tragédia háttéréből elinduló nagy szerelmi jeleneteivel. A tiszt, aki látását veszíti a háboruban, egy széke leány szerelmének világosságában indul el új útjain, hogy végül is a lemondás hősiességén keresztül visszahozhassa a feketeség mélységeibe. Igen, a vak tiszt, felszólítja boldogságát, csakhogy megóvja saját éle écek borzalmaitól a szeretett leányt... Capa romantika, még pedig a jobbik értelemben vett romantika ez a film, mely megráz, megijeszt, de egyben felemeli a nézőt és egyben végigvezeti a háboru szörnyű valóságai között. És a főszerpeket is két olyan filmatarjatszás, akiknek egyénisége legjobban simul ehhez a megható szöveghez: Ronald Colman, aki a vak tisztet alakítja és a csodálatos szépségű Bánky Vilma, aki ebben a szerepben szinte tranzcendens fényben ragyog, angyali szépségben pompázik.

Férfiak végyai. Ki nem emlékszik a „Vihar-madár“ kitűnő fészereplőjére: Milton Sillere? Minden ízben kiváló színész, akinél talán csak sem tudná realisabban és meggyőzőbben eljatsznai azt a filmet, amely a „Férfiak végyai“ címet viseli s amely most Kolozsvárott is színe kerül. Aki szereti a realitásokat, a szenvedélyek spontán játékát, az nagy gyönyörűséggel fogja ezt a filmet megnézni.

Zeppelin III. A nemzetközi pacifizmus felé vezető úton talán a legjelentősebb lépés a Zeppelin III. utrakelése volt. Eckener dr. mérnök vezényletével. Amerika, a hajdani háboru ellenfél a csodálat hangjait hallatta, a egyszerű mű láttán. A Zeppelin III. fogadtatásának egyszerű pillanatait, Newyork gigási konturjait egy pompás filmfelvétel örökítette meg a halhatatlanság és örökkévalóság számára, amely most a kolozsvári közönség részére is végre láthatóvá válik.

Putty Lia a „Varieté“ című filmben. Végre egy valóban nagyszabású, úgy rendezés, mint mese tekintetében megkapó film nyújtja a lehetőséget Putty Liának, ennek a mélységeket és magasságokat megjárt és hirtelen a világhír ormaira ért filmszínésznőnek arra, hogy romantikus-démonikus egyéniségének legrejtettebb vonásait tárja rajongó közönsége elé. A „Varieté“ izgató kerete, mely a börtöndvaron kezdődik el és Hamburg, Berlin variété-nyegyeiben folytatódik, még izgatóbbá válik a szereplők játékán és a mese izgalmain keresztül. A külföldi mozgósínázak közönségét valóóság lán fogta el ennek a filmnek láttán. Nem csoda: Putty Lia bujtó asszonyegéniségének minden ördögi és minden tragikusn vonzó angyaliséga teljes mértékben revelálódik a filmben. Melő partnere Jannics aki a szerelmes és tragikus végű akrobatát játsza s aki azután egy revolverlövésvel teríti le vetélytársát, aki elrabolta tőle a nőt, aki sohasem szíve, csak animalis ösztönei után igazodik...

Ba
gyáros

üzleti könyv

B

üzleti könyv

Nicke

Elvállal főm

gyak nicke

nyomdai papir

észek speciális

Fried Jenő,

Külföld

versenyárban

ban Cluj

Lán

és gyere

Lengy

szalagzöveg

Seegra

Zsak, s

nagy vál

Boskov

St

Beka

unter strengs

Oberrab

erzeugt die

Makar

Jakob

erzeugt die

Makar

Jakob

erzeugt die

Makar

Jakob

erzeugt die

Makar

Jakob

erzeugt die

Makar

Jakob

erzeugt die

Makar

Jakob

erzeugt die

Makar

Jakob

erzeugt die

Makar

Bankok,
gyárosok és kereskedők
üzleti könyvszükségletüket rendeljék meg a

Bernát
üzleti könyvgyárban, Cluj (Kolozsvárt).

Nickelozó telep
orvosi műszerész.

Elvállal fémtárgyak, orvosi műszerek, disztárnyak nickelozását, ollók, borotvák és kések, nyomdai papírvágó kések, stancnik és sakter-kések speciális közörlését és tüköriényezését.

Fried Jenő, Cluj, Piata Unirii No 22.

Külföldi gyermekkoscsik
versenyárban a most megnyitott **Corso Bazar**-ban Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.

Lámpa-bolet
és gyertyabólet gyárt és mintázott árajánlattal szolgál

Lengyel Sándor és Fiái
szalagszövőgyára **Arad, Interurban 407.**

Seegras, Gradli, Ponyva, Zsak, szalmazsák, Afrik
nagy választékban és olcsó ár mellett

Boskovics József — Cluj
Strada Reg. Maria No 15.

Bekanntmachung!
unter strengster Aufsicht Sr. Ehrwürden Herrn Oberrabbiner Hermann Künstlicher

erzeugt die Erste Siebenbürger allbekannte **Makkaroni und Teigwarenfabrik**

Jakob Uhl's Söhne
Sibiu.

Csemagoló

ládák

és mindennemű posta, liborós ládák jutányosan beszerazhetők sz

'Optima'
ládagyárban

ECKSTEIN és RÓTH — ORADEA
Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 101-103.
Telefon 9-99.

KÖZGAZDASÁG

Lezajlott a középeurópai közlekedésügyi konferencia

Közlekedési ügyeken kívül, közös gazdasági problémák is tárgyalás alá kerültek. A konferencián az erdélyi nagyipar képviselte Romániát

(Bécs, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton este nyílt meg ünnepélyes keretek között az alsóausztriai szakszervezeti tanács díszteremében a középeurópai közlekedésügyi konferencia, melynek programján Középeurópa legfontosabb szállítási, közlekedési és gazdasági kérdései szerepelnek. A konferencián Középeurópa összes államai képviseltették magukat. A megnyitó ülésen megjelent a diplomáciai testület is.

A kongresszust dr. Reich, az osztrák Nemzeti Bank elnöke nyitotta meg hatalmas beszéddel, amelyben politikai szempontokból világította meg a középeurópai népek közlekedési és forgalmi viszonyát a háború óta. Bár a konferencia programjának összeállításánál abszolút politikamentes kérdéseket tüztek napirendre, mégis a most ülésező konferenciát alkalmassá tartja arra, hogy a nemzetközi forgalom terén együttműködésre fogja össze a kongresszuson képviselt államokat a közös gazdasági problémák megoldása érdekében.

Schürff dr., aki a köztársasági elnököt képviselte, beszédében a kereskedelem, ipar és a forgalom közötti szoros összefüggésekről szólt. Seipel volt kancellár emelkedettségűen szólásra. Megállapítja, hogy Középeurópa nem valami mesterséges fogalom, sem pedig politikai koncepció, hanem olyan eleven egység, amelyet a benne foglalt államok gazdasági egymásrautaltsága alkot.

A volt kancellár után dr. Hantos Elemér volt magyar kereskedelmi államtitkár tartott előadást. A vasárnapi ülésen az egyes delegátusok szakszerű tudományos referátumokat tartottak a közép-urópai közlekedésügyi sürgős problémáink megoldási lehetőségeiről. Ugyancsak a vasárnapi ülésen tartott előadást Románia közlekedésügyi politikájáról dr. Bőszörményi Sándor, az UGIR erdélyi igazgatója is. Dr. Bőszörményi referátumában kifejtette, hogy Románia a közlekedésügy terén nem folytat elzárkózási politikát. A konferenciát kedden este fejezték be.

Ideiglenesen új igazgató veszi át a kolozsvári Banca Marmorosch vezetését. Dr. Borbély István, a Banca Marmorosch, Blank & Co. helybeli fiókjának igazgatója e hó 9-én megkezdte szabadságát és külföldre utazik. Szabadságának időjére, tekintettel arra, hogy az intézet másik igazgatója, Ecca Aurel képviselő is távol lesz, merrezt vezet a képviselőház ülésein, a bukaresti vezérigazgatóság az aradi fiók jelenlegi igazgatóját, Haralambot delegálta igazgatói minőségben a kolozsvári fiókhoz, Borbély igazgató határozásáig. Haralamb igazgató különben 5 év óta áll az aradi Marmorosch, Blank fiók élén.

A drágaság indexe. Bukarestből jelentik: Az „Argus” szeptemberi indexkimutatása szerint az index 5221-szerese az 1916 augusztusi árákhoz képest 020 százalékkal nagyobb, mint augusztusban.

Külföldi érdeklődésre megszárdultak az áruk az erdélyi gyümölcspiacon. A gyümölcs-szezon teletával megindult a külföldi érdeklődés is a romániai, elsősorban pedig az erdélyi gyümölcs iránt. Eddig főleg Németországból, Magyarországból és Csehszlovákiából érkeztek meg a nagyobb gyümölcskiviteli cégek megbízottai, hogy nagyobb tételekben összehárolják a gyümölcsöket.

leteket. Nagybányai tudósítók jelentése szerint a külföldi érdeklődésre az áruk szállároló tendenciát mutatnak, sőt a piacón bizonyos tartózkodás észlelhető, amelyben a termelők jobb árakat remélnek elérni. Alma 8, dió 20 és gesztenye 12 lej per kilogramm áron kerül eladásra külföldi szállítás céljából. Az alma és gesztenye iránt inkább a német és magyar cégek érdeklődnek, míg a diót francia megbízásból csehszlovák kereskedők vásárolják.

Kedvezőtlen a magyarországi szőlőtermés. Budapestről jelentik: A kedvezőtlen időjárás következtében Magyarországon a szőlőtermés igen gyengének ígérkezik. Egy hold alig 2-3 hektoliter bort fog adni.

Csehszlovákiában megkezdik a hadikölcsönök beváltását. Prágából jelentik: Egy képviselő interpellációt intézett Englis pénzügyminiszterhez, melyben a kismembek, 25 000 koronánál kisebb vagyonuk hadikölcsönköveteléseinek beváltását sürgeti. Az interpellációra most adta meg a miniszter választát, amelyben közölte, hogy a legtöbb bejelentés hiányos volt, ami késleltette az eljárást. Eddig összesen 294 218 bejelentés történt 1,310 719,942 korona összegben. Valamennyi jóváhagyott bejelentés újabb ellenőrzésen megy keresztül. A kártala-

Tőzsde

A belföldi piacon a forgalom vonatott további lángha irányzat mellett. Külföldön a lej a 270-es zürichi jegyzéséhez igazodik. Az árfolyamok a következők:

Devizák	Valutapiac 1926 Október 5 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3580-3690	—	—	633	370	18796	13692	658 ⁷ / ₈	1932 ¹ / ₂
New-york	183-190	517 ¹ / ₂	517 ⁵ / ₈	3545	190	71410	70850	3385	—
London	925-930	251120	2511 ¹ / ₂	172	922	8463	3433 ¹ / ₄	164275	485 ¹ / ₄
Páris	535-540	146 ¹ / ₂	1460	—	545	2025	2018	9500 ⁷ / ₈	283 ¹ / ₄
Milano	735-740	1953 ¹ / ₂	1900 ¹ / ₂	133 ¹ / ₂	735	2695	2675	127 ³ / ₄	377
Prága	563-568	1532 ¹ / ₂	1532 ¹ / ₂	104 ¹ / ₂	575	2115	2098 ³ / ₄	—	296 ¹ / ₄
Budapest	370-375	7245	7245	—	2705	—	8924	47410	—
Belgrád	—	915	915	—	340	1261 ³ / ₄	1252	5983 ¹ / ₂	177
Bukarest	—	270	270	18 ¹ / ₂	—	371	372	1785	52 ³ / ₈
Varsó	—	58	53	—	—	79 ¹ / ₂	78 ¹ / ₄	—	—
Bécs	2760-2780	7310	7305	—	2710	10078	—	47780	—
Berlin	—	12327	12327	—	46	17008	167 ³ / ₄	806	—

Száz lel árfolyama: Zürich 270, Páris 1850, Budapest 37100, Bécs 37200, Prága 1785¹/₂

Elegáns nő bőr ridiküljét a „CORSO-BAZAR”-ban Cluj, Calea Regele Ferdinand 17 sz. alatt vásárolja. Búcsi újdonságok naponta érkeznek.

